

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ISSN 2413-3329

ISSN 2520-6788

НАУКОВИЙ ВІСНИК

МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ

«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ»

Збірник наукових праць

Випуск 2 (6)' 2017

МУКАЧЕВО

2017

**Науковий вісник Мукачівського державного
університету**
Серія «Педагогіка та психологія»
Випуск 2 (6) 2017

Головний редактор

Товканець Ганна Василівна – д. пед. н.,
професор (Україна)

Заступник головного редактора

Теличко Наталія Вікторівна – д. пед. н.,
доцент (Україна)

Відповідальний секретар

Лалак Наталія Володимирівна – к. пед. н.,
доцент (Україна)

Редакційна колегія:

Щербан Тетяна Дмитрівна – д. психол. н.,
професор (Україна)

Максименко Сергій Дмитрович – д. психол. н.,
професор, академік НАПН України (Україна)

Ничкало Нелля Григорівна – д. пед. н., професор,
академік НАПН України (Україна)

Староста Володимир Іванович – д. пед. н.,
професор (Україна)

Карандашев Юрій Миколайович – д. психол. н.,
професор (Республіка Польща)

Оросова Рената – доктор філософії (Словацька
Республіка)

Саболч Єва – доктор філософії у галузі
загальної педагогіки та історії педагогіки,
професор (Угорщина)

Сенько Тетяна Володимирівна – д. психол. н.,
професор (Республіка Польща)

Попович Наталія Михайлівна – д. пед. н., доцент
(Україна)

Фізеші Октавія Йосипівна – д. пед. н., доцент
(Україна)

Березовська Лариса Іванівна – к. психол. н.
(Україна)

Качур Мирослава Михайлівна – к. пед. н.,
доцент (Україна)

Кобаль Василь Іванович – к. пед. н., доцент
(Україна)

Корнієнко Інокентій Олексійович –
к. психол. н., доцент (Україна)

Лавренова Марія Василівна – к. пед. н.
(Україна)

Липчанко – Ковачик Оксана Василівна –
к. пед. н. (Україна)

Пинзеник Олена Мафтеївна – к. пед. н., доцент
(Україна)

Фенцик Оксана Миколаївна – к. пед. н., доцент
(Україна)

*Матеріали друкуються мовою оригіналу.
Відповідальність за викладений матеріал несуть
автори статей.*

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації

Серія: КВ №22663-12563ПР від 15.03.2017 р.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

Серія: ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Збірник наукових праць включено
до переліку фахових видань України
з педагогічних наук

(Наказ МОН України № 5015

від 16 травня 2016 р.)

Збірник представлено у таких наукометричних
базах даних: Російський індекс наукового
цитування (Росія); ResearchBib (Японія), Index
Copernicus: ICV 2016: 51.60 (Польща), Cite Factor,
Infobase Index (Індія), Genamics Journal Seek,
Academic Keys (США), ACNP Catalogue (Італія)

Засновник і видавець:

Мукачівський державний університет
Україна, 89600, Закарпатська область,
м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел. (03131) 2-11-09, факс (03131) 2-11-09
e-mail: ppmsu2015@ukr.net

Рецензенти:

Козубовська Ірина Василівна – доктор
педагогічних наук, професор

Шандрок Сергій Костянтинович – доктор
психологічних наук, професор

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу
Інтернет Вченою радою Мукачівського державного
університету
(протокол № 4 від 17.11.2017 р.)*

**Науковий вісник Мукачівського державного
університету. Серія «Педагогіка та психологія»** -
збірник наукових праць, який структурований за
наступними напрямками: педагогічна теорія та історія
педагогіки; професіоналізація та диверсифікація
вищої школи; розвиток особистості та освітні
технології; психолого-педагогічна комунікація;
компаративна педагогіка і психологія; педагогічна та
вікова психологія; організаційна психологія та
психологія праці.

УДК37:159.9

Науковий вісник Мукачівського державного
університету. Серія «Педагогіка та психологія» :
зб. наук. пр. / Ред. кол. : Товканець Г.В. (гол. ред.) та ін.
– Мукачево : Вид-во МДУ, 2017. – Випуск 2 (6). –
254 с.

© Мукачівський державний
університет, 2017

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

ISSN 2413-3329
ISSN 2520-6788

SCIENTIFIC BULLETIN

of

Mukachevo State University

Series

«Pedagogy and Psychology»

Collection of scientific articles

Issue2 (6)' 2017

MUKACHEVO

2017

**Scientific Bulletin of Mukachevo State
University**
Series «Pedagogy and Psychology»
Issue 2 (6) 2017

Editor in Chief:

Tovkanets Hanna – Doctor of Pedagogy,
Professor (Ukraine)

Deputy Editors:

Telychko Nataliya – Doctor of Pedagogy,
Associate Professor (Ukraine)

Executive Secretary:

Lalak Nataliya – Ph.D. in Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Editorial Board:

Scherban Tetyana – Doctor of Psychology,
Professor (Ukraine)

Maksymenko Serhiy – Doctor of Psychology,
Professor, Academician of NAPS (Ukraine)

Nychkalo Nellya – Doctor of Pedagogy, Professor,
Academician of NAPS (Ukraine)

Starosta Volodymyr – Doctor of Pedagogy,
Professor (Ukraine)

Karandashev Yuriy – Doctor of Psychology,
Professor (Republic of Poland)

Orosova Renata – Doctor of Philosophy (Slovak
Republic)

Éva Szabolcs – Ph.D. in General Pedagogy and
History of Pedagogy, Professor (Hungary)

Sen'ko Tetyana – Doctor of Psychology, Professor
(Republic of Poland)

Popovych Nataliya – Doctor of Pedagogy,
Associate Professor (Ukraine)

Fizeshi Oktaviya – Doctor of Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Berezovs'ka Larysa – Ph.D. in Psychology
(Ukraine)

Kachur Myroslava – Ph.D. in Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Kobal' Vasyl' – Ph.D. in Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Korniyenko Inokentiy – Ph.D. in Psychology,
Associate professor (Ukraine)

Lavrenova Mariya – Ph.D. in Pedagogy (Ukraine)

Lypchanko-Kovachyk Oksana Vasylivna – Ph.D. in
Pedagogy (Ukraine)

Pynzenyk Olena – Ph.D. in Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Fentsyk Oksana – Ph.D. in Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

*Printed materials are in the original language.
Responsibility for the presented materials rests with
the authors of articles.*

Certificate of the print media state registration
Series KV №22663-12563PR of 15.03.2017
Publishing Subject Certificate
Series' control number 4916 of 06.16.2015
The scientific bulletin was added to the list of
professional publications of Ukraine
in Pedagogical sciences
(Order of MESU of 16.05.2016 №515)

The collection is presented in the
following scientometric databases: Russian Scientific
Citation Index (Russia);
Research Bib (Japan), Indemx Copernicus: ICV 2016:
51.60 (Poland), CiteFactor, Infobase Index (India),
Genamics JournalSeek, Academic Keys (the USA),
ACNPCatalogue (Italy)

Founder and Publisher:

Mukachevo State University
Ukraine, 89600, Transcarpathian region,
Mukachevo, 26 Uzhhorodska, st.
Tel. (03131) 2-11-09
Fax: (03131) 2-11-0909
e-mail: ppmsu2015@ukr.net

Reviewer:

Kozubovska Iryna Vasylivna – Doctor of Pedagogy,
Professor

Shandruk Sergiy Kostiantynovych – Doctor of
Psychology, Professor

*Recommended for publication by the Academic
Board of Mukachevo State University
(Minutes №4 of 17.11.2017).*

Scientific Bulletin of Mukachevo State University.
Series of «Pedagogy and Psychology» - a collection of
scientific articles, structured by the following areas:
pedagogical theory and history of pedagogy;
professionalization and diversification of higher education;
personal development and educational technology;
psychological and pedagogical communication; comparative
pedagogy and psychology; pedagogical and developmental
psychology; organizational psychology and labor
psychology.

UDC 37:159.9

Scientific Bulletin of Mukachevo State University.
Series «Pedagogy and Psychology»: collection of scientific
articles/ed. board: Tovkanets Hanna (Ed. in Chief) and
others. – Mukachevo: MSU publ., 2017. – Issue 2 (6). –
254 p.

ЗМІСТ

ПЕДАГОГІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Авшенюк Н. М.	
Періодизація розвитку транснаціональної вищої освіти у розвинених англомовних країнах у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	15
Бабійчук С. М.	
Передумови зародження наукової освіти в епоху Відродження.	19
Бистрова Б. В.	
Модернізація освітньої програми «Кібербезпека»: реалії та перспективи.	22
Дружененко Р. С.	
Система знань як результат функціонування методичної системи навчання: філософське осмислення проблеми.	24
Кондур О. С.	
Роль стратегічного освітнього менеджменту для розвитку вищого навчального закладу.	27
Мочан Т. М.	
Концептуальні засади превентивного виховання в умовах реформування сучасного суспільства.	32
Orosova Renáta, Petříková Katarína, Starosta Volodymyr	
Názory budúcich učiteľov na metódu mikrovyučovania.	34
Пап В. В., Товканець Г. В., Лужанська Т. Ю.	
Роль туризмології в системі професійних компетентнісних знань.	39
Розлуцька Г. М.	
Історико-педагогічні аспекти за участю греко-католицького духовенства на Закарпатті (середина ХVІІ – початок ХІХ ст.).	43
Сидоренко Н. В.	
Становлення клубів національних меншин Північно-Східної України у 20- 30-х роках ХХ століття як освітньо-культурних закладів.	46
Силадій І. М., Маринець Н. В.	
Демократична освіта в умовах євроінтеграції.	50
Стойчик Т. І.	
Сутність конкурентоздатності як соціально-економічного явища.	52
Таможська І. В.	
З досвіду відбору науково-педагогічних кадрів на юридичний факультет Новоросійського університету (друга половина ХІХ – початок ХХ століття).	55
Тумків Н. М.	
Interdisciplinary approach in professional training for future petroleum engineers.	59
Фізеші О. Й.	
Початкова школа Закарпаття в контексті освітнього законодавства радянського періоду (50-90 рр.).	62
Ходанич Л. П.	
Вчитель у контексті європейського вибору України.	65
Черепаня М. Т.	
Заклади інтернатного типу в контексті освітнього законодавства України.	69
Човрій С. Ю.	
Розвиток професійної педагогічної освіти Закарпаття в контексті освітнього законодавства Австро-Угорщини.	71

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ І ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Габовда А. М., Товканець Г. В.

Освітньо-виховне середовище університету як чинник формування професійної культури майбутнього фахівця..... 75

Гіптерс З. В.

Формування діловитості та творчості фахівців економічного профілю в умовах соціально-економічних трансформацій..... 78

Заїка Л. А.

Модель формування професійної компетентності із застосуванням імітаційного моделювання..... 80

Карташова Л. А.

Відкритий електронний підручник: не далека перспектива, а сьогоднішня реальність 85

Качур М. М., Поляк А. В.

Проблема підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до полікультурного виховання учнів..... 90

Козарь О. П., Майборода І. Е., Петрус Б. Б., Возняк Богуслав

Системний підхід у методології підготовки студентів до наукової роботи..... 93

Kuchta Stanislav, Oršul'áková Anna, Benko Ján

EduScrum ako inovatívna vyučovacia metóda aplikovaná vo vyučovacom procese SOŠ podnikania v Prešove so zameraním na zlepšenie uplatnenia absolventa školy na trhu práce..... 96

Молнар Т. І.

Фахове вдосконалення вчителя початкової школи шляхом самоосвітньої діяльності 99

Повідайчик О. С.

Методичні прийоми дослідницької підготовки майбутніх соціальних працівників 101

Попова А. С.

Професійна підготовка соціальних працівників до роботи з мігрантами в Україні... 104

Приходько Ю. І.

Інноваційна політика та інноваційна діяльність у військово-освітній сфері..... 108

Рибчук О. О.

Організаційно-педагогічні умови розвитку фахової компетентності викладачів спеціальних дисциплін ВВНЗ у системі післядипломної освіти..... 111

Степанюк К. І.

Технологічно-проектувальні уміння магістрів початкової освіти: сутність, стан та напрями формування..... 114

Теличко Н. В.

Наукові підходи до організації полікультурної освіти майбутнього педагога..... 117

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Бартош О. П., Козубовський Р. В., Шандор Ф. Ф.

Теорія і практика підготовки студентів до волонтерської роботи з дітьми, схильними до девіантної поведінки..... 120

Vorozhbit-Gorbatyuk V. V., Popovych O. M., Bretsko I. I.

Formation of the personality of the future teacher as a key condition for establishing the organization of constructive activity of children..... 123

Гаснюк В. В., Горват В. В.,

Етнокультурна компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва: сутність і зміст..... 126

Добош О. М., Кобаль В. І.	
Зміст професійної підготовки магістрів спеціальності «Дошкільна освіта» до управлінської діяльності.....	128
Долинний Ю. О.	
Стан підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.....	131
Жамардїй В. О.	
Застосування фітнес-технологій на заняттях з фізичного виховання: сутність і зміст базових понять.....	134
Кузьма-Качур М. І., Горват М. В.	
Нові підходи у формуванні природознавчої компетентності молодших школярів...	137
Курило О. Й., Моргун А. В., Розман І. І.	
Педагогічні технології в контексті розвитку сучасної освіти.....	139
Лалак Н. В., Бурч І. М.	
Особливості організації навчально-дослідницької діяльності молодших школярів...	141
Марко М. М.	
Педагогічні можливості навчально-ігрових технологій в освітньому процесі початкової школи.....	144
Михайлова К. В., Волошин Н. П.	
Розвиток самостійності у дітей раннього віку як чинник формування активної життєвої позиції самодосконалої творчої особистості.....	147
Мільто Л. О.	
Методологічні засади дослідження розвитку ідей педагогічної майстерності вчителя.....	150
Приймак С. Г.	
Морфофункціональне забезпечення фізичної працездатності студентів, що спеціалізуються у волейболі, біатлоні, боксі.....	154
Рего Г. І.	
Полікультурне виховання та формування етнічної толерантності дітей в дошкільному навчально-виховному закладі.....	158
Томашевська М. О.	
Суб'єкт-суб'єктна взаємодія в системі «викладач – студент» у сучасному освітньому процесі ВНЗ.....	160
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ	
Барна Х. В., Поллогі В. М.	
Формування образної пам'яті засобом поезії у дітей молодшого дошкільного віку.	164
Вімерт І. І., Хома Т. В.	
Міждисциплінарні зв'язки у процесі вивчення основ філософських знань української мови в умовах коледжу	166
Гарапко В. І., Шебак Н. І.	
Способи використання qr-кодів у практичній підготовці вчителів іноземних мов.....	169
Hertsovska Nataliya, Bihar Kateryna	
Phraseological units in the sphere of business communication.....	171
Лавренова М. В.	
Соціальні комунікації : теоретичний аналіз.....	174
Мішак В. М., Теличко Н. В.	
Формування професійно спрямованої соціокультурної компетенції майбутніх учителів іноземних мов на практичних заняттях з другої іноземної мови.....	177
Паук М. М.	
Обмежувальні функції форм місцевого відмінка в українських прислів'я.....	180

Попович В. І.	
Формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування у професійній підготовці.....	184
Розман І. І.	
Поняттєво-категорійний апарат педагогічної термінології.....	187
Рускуліс Л. В.	
Інтелектуальні здібності майбутнього вчителя української мови як результат успішної навчально-професійної діяльності.....	189
Хома О. М.	
Сучасний урок української мови в початковій школі.....	193
КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ	
Бокша Н. І.	
Досвід професійної орієнтації молоді на інженерні спеціальності в країнах Центрально-Східної Європи.....	197
Кобаль В. І.	
Особливості управління та організації освітнього процесу в університетах Угорщини в 60-і роки ХХ століття.....	199
Кобюк Ю. М.	
Австралійська система кваліфікацій в професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів.....	202
Лабінська О. М.	
Екологічне виховання та освіта в Словацькій Республіці в контексті нормативно-правового забезпечення.....	205
Пазюра Н. В.	
Особливості підготовки докторів філософії в зарубіжних країнах.....	208
Папушина В. А.	
Досвід формування естетичної культури у вищих навчальних закладах Польщі.....	211
Семініхіна Н. М.	
Соціально-економічні передумови розвитку вищої педагогічної освіти Австралії на початку ХХІ століття.....	214
Теренко О. О.	
Структурні особливості неформальної освіти дорослих у Австралії на початку ХХІ століття.....	216
Tovkanets Oksana	
Pedagogical competence and professional readiness of education managers in European higher education.....	219
Шовш К. С.	
Реалізація інформаційної культури вчителя як необхідної умови конкурентоспроможності в умовах євроінтеграції.....	222
Katalin Pallyay	
Transcarpathian Student Mobility towards Hungary in the Light of the International Preparatory Institute in Budapest.....	225
ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ	
Корнієнко І. О.	
Зміст життєвого простору у дихотомії «зовнішнє – внутрішнє».....	229
Сенько Т. В.	
Факторы, тормозящие развитие семейной психотерапии.....	232
Староста С. В., Корнієнко І. О.	
Основні кореляти прийняття людиною власної старості.....	235
Щербан Т. Д.	
Рефлексія вчителя під час розв'язування навчальних задач.....	238

ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Мешко В. В., Корнієнко І. О.

Психологічні аспекти економічної соціалізації студентів..... 241

Сабов І. І.

Вплив масової культури на соціальну поведінку та духовний світ молоді..... 243

Тягур Л. М.

Феномен перфекціонування в професійній діяльності викладача коледжу..... 247

«Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія» №2 (6) 2017 містить статті за матеріалами доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції» (26-27 жовтня 2017 року м. Мукачево).

CONTENTS

EDUCATIONAL THEORY AND HISTORY OF PEDAGOGICSS

Avshaniuk N. M.	
Basic development stages of transnational education of the second half of XX century – beginning of XXI st.....	15
Babychuk S. M.	
Preconditions of emergence of scientific education in the Renaissance	19
Bystrova B. V.	
Modernization of educational program “Cyber security”: reality and prospects.....	22
Druzenenko R. S.	
System of knowledge as a result of the functioning of methodical system of education: philosophical position of an aspect.....	24
Kondur O. S.	
Role of strategic educational management for development of higher educational establishment.....	27
Mochan T. M.	
Conceptual bases of preventive education in terms of reformation of present society.....	32
Orosova Renáta, Petříková Katarína, Starosta Volodymyr	
Názory budúcich učiteľov na metódu mikrovučovania.....	34
Papp V. V., Tovkanets G. V., Luzhanska T. Y.	
Role of the theory of tourism in the system of professional competitive knowledge	39
Rozlutska G. M.	
Historical and pedagogical aspects including Greek and Roman catholic clergymen in Transcarpathia (середина XVII – Поч. XIX ст.).....	43
Sydorenko N. V.	
Development of clubs of national minorities of Northern and Eastern Ukraine in 20-30 years of XX century as a cultural and educational establishments.....	46
Syladiy I. M., Marynets N. V.	
Democartic education in terms of euro integration.....	50
Stoichyk T. I.	
The essence of competitiveness as a social and economic phenomenon.....	52
Tamozhska I. V.	
From the experience of selection of scientific and pedagogical staff to law faculty of Novo Russian university (second half of XIX – beginning of XX century).....	55
Tymkiv N. M.	
Interdisciplinary approach in professional training for future petroleum engineers.....	59
Fizeshi O. Y.	
Primary school of Transcarpathia in the context of education law of the Soviet period (50-90 years).....	62
Khodanych L. P.	
Teacher in the context of European decision of Ukraine.....	65
Cherepania M. T.	
Boarding-type school in the context of education law of Ukraine.....	69
Chovriy Sofiya	
Development of Professional Pedagogical Education in Transcarpathia in the Light of Austria-Hungary’s Educational Legislation.....	71

PROFESSIONALISATION AND DIVERSIFICATION OF HIGHER EDUCATION

Gabovda A. M., Tovkanets G. V.

Educational environment of higher educational establishment as a factor of culture formation of professional activity..... 75

Gipters Z. V.

Formation of business work activity and creativity of specialists in economics in terms of social and economic transformations..... 78

Zaika L. A.

Model of formation of professional competence using imitative modeling 80

Kartashova L. A.

Open e-textbook: not a distant prospect, but today's reality 85

Kachur M. M., Poliak A. V.

Problem of training of future teachers of music art towards poly cultural education of children..... 90

Kozar O. P., Maiboroda I. E., Petrus B. B., Vozniak Boguslav

Systemic approach in methodology of training students to scientific work..... 93

Kuchta Stanislav, Oršul'áková Anna, Benko Ján

EduScrum ako inovatívna vyučovacia metóda aplikovaná vo vyučovacom procese SOŠ podnikania v Prešove so zameraním na zlepšenie uplatnenia absolventa školy na trhu práce..... 96

Molnar T. I.

Professional improvement of primary school teacher by means of self-educational activity 99

Povidaichyk O. S.

Methodological techniques of research training of future social workers..... 101

Popova A. S.

Professional training of social workers to the work with migrants in Ukraine..... 104

Prykhodko Y. I.

Innovative policy and innovative activity in military and educational sphere..... 108

Rybachuk O. O.

Organizational and pedagogical conditions of development of professional competence of teachers of special subjects in higher educational establishments in the system of post-graduate education..... 111

Stepaniuk K. I.

Technological and projecting skills of masters of primary education : essence, state and formation directions 114

Telychko N. V.

Scientific approaches to organization of polycultural education of future teacher..... 117

PERSONALITY DEVELOPMENT AND EDUCATIONAL TECHNOLOGIES

Bartosh O. P, Kozubovskyi R.V., Shandor F. F.

Theory and practice of training students to volunteer work with children of deviant behavior 120

Vorozhbit-Gorbatyuk V. V., Popovych O. M., Bretsko I. I.

Formation of the personality of the future teacher as a key condition for establishing the organization of constructive activity of children..... 123

Gasniuk V. V., Horvat V. V.

Ethno cultural competence of future teacher of music art: essence and content..... 126

Dobosh O. M., Kobal V. I.	
Content of professional training of masters of specialty “Preschool education” to managerial activity.....	128
Dolynnyi Y. O.	
State of preparation of future specialists in physical education and sports for rehabilitation work with children with disabilities.....	131
Zhmardiy V. O.	
Essence and content of fitness technologies at the lessons of physical training.....	134
Kuzma-Kachur M. I., Horvat M. V.	
New approaches in formation of nature science competence of junior schoolchildren.....	137
Kurylo O. Y., Morgun A. V., Rozman I. I.	
Pedagogical technologies in the context of modern education development	139
Lalak N. V., Burch I. M.	
Peculiarities of organization of education and research activity of primary schoolchildren.....	141
Marko M. M.	
Pedagogical capabilities of educational and game technologies for implementation in the educational process of primary school.....	144
Mykhailova K. V., Voloshyn N. P.	
Development of autonomy of children of early age as a factor of formation of an active life position of a self-developed creative person.....	147
Milto L. O.	
Methodological bases of research of the ideas development of pedagogical excellence of a teacher	150
Pryimak S. G.	
Morphofunctional support of physical efficiency of students specializing in volley-ball, biathlon, boxing.....	154
Rego G. I.	
Polycultural education and formation of ethnic tolerance of children in preschool educational establishment.....	158
Tomashevska M. O.	
Subject-subject interaction in the system “teacher-student” in present educational process of higher educational institution.....	160
PSYCHOLOGICAL AND EDUCATIONAL COMMUNICATION	
Barna Kh. V., Pollogi V. M.	
Formation of imaginative memory by means of poetry of junior preschool age children..	164
Vimert I. I., Khoma T. V.	
Interdisciplinary connections in the process of learning the principles of philosophic ideas and Ukrainian language in college	166
Harapko V. I., Shebak N. I.	
Ways of using qr-codes in practical training of foreign language teachers.....	169
Hertsovska Nataliya, Bihar Kateryna	
Phraseological units in the sphere of business communication.....	171
Lavrenova M. V.	
Social communications: theoretical analysis.....	174
Mishak V. M., Telychko N. V.	
Formation of professionally- directed socio cultural competence of future foreign language teachers at the practical lessons of second foreign language.....	177
Pauk M. M.	
Limiting functions of locative case in Ukrainian proverbs.....	180

Popovych V. I.	
Formation of speech culture of future specialists of tourism service in professional training.....	184
Rozman I. I.	
Conceptual and categorical apparatus of pedagogical terminology.....	187
Ruskulis L. V.	
Intellectual abilities of a future teacher of Ukrainian language as a result of successful educational and professional activity.....	189
Khoma O. M.	
Modern lesson of the Ukrainian language in primary school.....	193
COMPARATIVE PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY	
Boksha N. I.	
Experience of professional orientation of the youth of engineering specialities in countries of Central and Eastern Europe.....	197
Kobal V. I.	
Peculiarities of management and organization of educational process in universities of Hungary in 60-s of XX century.....	199
Kobiuk Y. M.	
Australian qualifications system for the training of future primary school teachers.....	202
Labinska O. M.	
Ecological education in the Slovak Republic in the context of standard and law support.....	205
Paziura N. V.	
Peculiarities of training of Philosophy Doctors in foreign countries.....	208
Papushyna V. A.	
Experience in formation of aesthetic culture in higher educational institutions of Poland.	211
Seminikhyna N. M.	
Socio-economic pre-conditions of the development of higher pedagogical education in Australia at the beginning of the XXI century.....	214
Terenko O. O.	
Structural peculiarities of non-formal adult education in Australia at the beginning of the 21st century	216
Tovkanets Oksana	
Pedagogical competence and professional readiness of education managers in European higher education.....	219
Katerina Shovsh	
Implementing Teacher Information Culture as a Prerequisite for Competitiveness in the Conditions of European Integration.....	222
Katalin Pallay	
Transcarpathian Student Mobility towards Hungary in the Light of the International Preparatory Institute in Budapest.....	225
PEDAGOGICAL AND DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY	
Kornienko I. O.	
Content of the living space in the dichotomy "external - internal".....	229
Senko T. V.	
Factors hindering the development of family psychotherapy.....	232
Starosta S. V., Kornienko I.O .	
Principle correlations of person's accepting of own elderness.....	235
Scherban T. D.	
Teacher's reflection in the process of solving educational tasks.....	238

PSYCHOLOGY OF WORK AND ORGANIZATIONAL PSYCHOLOGY

Meshko V. V., Kornienko I. O.

Psychological aspects of economic socialization of students..... 241

Sabov I. I.

Influence of mass culture on social behavior and spiritual world of the youth..... 243

Tiagur L. M.

Phenomenon of perfection in the professional activity of a college teacher 247

Scientific Bulletin «Pedagogy and Psychology» of Mukachevo State University № 2 (6) 2017 contains articles on the material of reports of International scientific and practical conference «Education and formation of competitiveness of professionals in terms of Euro integration» (26-27 of October, 2017 Mukachevo)

8. Standards and directives for quality assurance agencies in higher education in Europe [Electronic resource]. - Access mode: http://orensau.ru/en/prochiedokumenty/doc_view/549
9. Theoretical and methodological principles of modeling of professional competence of heads of educational institutions: monograph / [Yelnikova G.V., Zaychenko O.I., Maslov V.I. etc.]; for ed. G.V. Yelnikova. -Kyiv-Chernivtsi: Books - XXI, 2010. -460 p.
10. Shynkaruk V.D. Main directions of modernization of the structure of higher education of Ukraine / V.D. Shynkaruk, I.I. Babin, G.V. Tereshchuk // Materials of the regional sciences. -pr. Seminar «Ways of Modernization of Higher Education in the Context of European Integration», May 20-21, 2008, Ternopil. Ed. GV Tereshchuk - Ternopil: Publ. House TNPU named by V. Gnatyuk, 2008. - P. 7-12., P. 8
11. Demmke C., Moilanen T. Public Services in the EU of 27: Reform Outcomes and the Future of the Civil Service. Bern: Peter Lang, 2010
12. Horton S. Competency Management in the British Central Government / K.U. Leuven, Public Management Institute. 2010. URL: [http://soc.kuleuven.be/io/onderzoek/project/files/hrm27-country-report-uk.pdf\(10/28/2017\)](http://soc.kuleuven.be/io/onderzoek/project/files/hrm27-country-report-uk.pdf(10/28/2017))
13. Pollitt C., Op de Beck L. Training Top Civil Servants: A Comparative Analysis. Leuven: Institute de voor de Overheid, 2010.

В статті обґрунтовано роль педагогічної компетентності у структурі професійної готовності менеджера освіти в європейській вищій школі. Усистематизовано чинники впливу на формування професійних компетентностей педагога і менеджера освіти. Підкреслено, що при підготовці менеджера освіти варто враховувати необхідність включення його в різні види професійної діяльності, в тому числі, організаційно-управлінської, інформаційно-аналітичної, діагностичної, інноваційної, методичної, виховно-освітньої тощо. Зроблено висновок, що важливими умовами досягнення ефективності освітньої діяльності є врахування соціальних змін, якими зумовлено необхідність формування професійних компетентностей педагога і менеджера освіти; врахування нових умов здійснення навчального процесу: уміння співпрацювати з учнями різного соціального, культурного і етнічного походження; укладання нових навчальних програм, участь в організаційному розвитку школи, у розробленні нових форм оцінювання знань учнів; уміння співпрацювати з батьками учнів та іншими соціальними партнерами тощо.

Ключові слова: педагогічна компетентність, менеджер освіти, європейська вища школа.

В статті обґрунтовано роль педагогической компетентности в структуре профессиональной готовности менеджера образования в европейской высшей школе. Усистематизовано фактори впливу на формування професійних компетентностей педагога і менеджера освіти. Підкреслено, що при підготовці менеджера освіти слід враховувати необхідність включення його в різні види професійної діяльності, в тому числі, організаційно-управлінську, інформаційно-аналітичну, діагностичну, інноваційну, методичну, виховно-освітню тощо. Зроблено висновок, що важливими умовами досягнення ефективності освітньої діяльності є врахування соціальних змін, котрими обумовлено необхідність формування професійних компетентностей педагога і менеджера освіти; урахування нових умов проведення освітнього процесу: вміння співпрацювати з учнями різного соціального, культурного і етнічного походження; укладання нових навчальних програм, участь в організаційному розвитку школи, в розробці нових форм оцінки знань учнів; вміння співпрацювати з батьками учнів та іншими соціальними партнерами тощо.

Ключевые слова: педагогическая компетентность, менеджер образования, европейская высшая школа.

УДК 37.011.3-051:[004:008]:339.92(477:4)=161.2(045)

Шовш Катерина Степанівна,

здобувач,

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, м. Київ

РЕАЛІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ ЯК НЕОБХІДНОЇ УМОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ СВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті аналізуються особливості формування інформаційної культури майбутніх педагогів, учителів, розглянуто роль телекомунікаційних технологій в процесі навчання студентів, їх вплив на пізнавальний інтерес та на інформатизацію освіти; особливості застосування освітніх можливостей телекомунікаційних технологій, розвиток і напрями подальшого їх використання у навчальній діяльності.

Ключові слова: освіта, студент, інформаційна культура, педагогічні технології, телекомунікаційні технології.

Постановка проблеми. В наш час освітня система України відчуває соціальні та економічні зміни через реальні потреби в молодих кадрах, які б могли брати участь у творенні нової економічної та культурної системи. Зберігаючи минулий позитивний досвід та використовуючи міжнародні досягнення освітні заклади повинні гнучко реагувати на замовлення суспільства, тому що саме педагогічний ВНЗ готує майбутніх вчителів до активної діяльності у вихованні майбутнього покоління, але «модернізуючи національну освіту, слід урахувати, як наш власний багатовіковий досвід, так і інтеграційні процеси у європейській та світовій освіті» [5]. Найважливіше в інформаційній підготовці педагога обумовлено необхідністю формування його здатності передавати інформаційні компетенції своїм учням, виховати в них потребу й потяг до оволодіння інформаційною культурою відповідно до вимог європейського освітнього простору. Підготовка студентів до повноцінного життя та праці у новому інформаційному суспільстві потребує створення умов для формування такої особистості, яка б вміла самостійно працювати з інформацією,

набувати нові знання, використовуючи їх в незнайомій ситуації, приймати рішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, про значний інтерес науковців до підвищення ефективності навчання з використанням телекомунікаційних технологій, педагогічних підходів до комп'ютеризації навчального процесу, дидактичних властивостей комп'ютерних засобів (В. Биков, Р. Гуревич, М. Кадемія, Д. Опеншоу, Н. Тверезовська, І. Хорев, М. Жалдак та ін.). Різні аспекти проблематики формування інформаційної культури та компетентності досліджуються в працях вітчизняних та закордонних науковців, зокрема: питання підвищення якості вищої освіти (А. Алексюк, В. Андрущенко, Я. Болюбаш, В. Кремень); психологічно-педагогічні, організаційні, технічні, теоретичні і практичні аспекти використання інформаційних технологій (М. Жалдак, В. Кухаренко, М. Моїсеєва, Н. Морзе, В. Олійник, Є. Полат, В. Солдаткін, С. Ющик); питання професійної підготовки (В. Бобров, Ф. Веселков, Ю. Голубєв, В. Дюков, С. Комар, Н. Кулебякіна, А. Солов'єнко, В. Стасюк, І. Шаповал); проблеми

формування інформаційної культури та компетентності фахівців (Н. Баловсяк, О. Барановська, В. Биков, М. Головань, Т. Сіткар, Ю. Туранов).

Мета статті: показати та розкрити важливість розвитку та реалізації інформаційної культури майбутнього педагога, студента засобами телекомунікаційних технологій, пізнавальна активність яких є основою розвитку самостійності, розкриття здібностей та нахилів, творчої навчально-пізнавальної діяльності, виступаючи засобом задоволення духовних потреб студента, його інтересів, самовираження та самореалізації.

Результати дослідження. Пошук шляхів та засобів формування пізнавальної активності учнів, студентів пов'язаний, з одного боку, з соціальними процесами у сучасному суспільстві, з іншого – з новими технічними можливостями здобування знань. Характерним явищем сучасного етапу розвитку суспільства є, на наш погляд, лавинний ріст обсягу інформації та залучення інформаційних ідей, засобів та технологій. Стрімкий розвиток технічних і програмних можливостей персональних комп'ютерів, розповсюдження інформаційно-комунікаційних і креативних технологій створюють реальні можливості для їх використання в системі освіти з метою розвитку творчого потенціалу людини в процесі навчання та забезпечення наступності навчання між різними ланками навчально-виховних закладів освіти.

Педагогіка як наука характеризується розвитком та новачками в галузі методів, способів та організаційних форм навчання. На різних етапах навчання з технічним розвитком відбувалося інтенсивне впровадження у навчальний процес різноманітних засобів наочності, технічних засобів. Все це здійснювалося з метою: підвищення ефективності навчального процесу в цілому й інновацій, які запроваджуються для більш всебічного формування інформаційної культури та конкурентоспроможності фахівців.

Ті, хто навчається, пізнають навколишній світ за допомогою всіх органів почуттів. Проте, основними каналами отримання інформації є зорові аналізатори. Тому не випадково, що 90 відсотків всієї інформації учні отримують за допомогою зору, а 10 відсотків – за допомогою слуху. «Краще один раз побачити, ніж 100 разів почути» – так повчає і в наш час актуальне прислів'я.

За останні роки в школах з'явилися та інтенсивно розвиваються копіювальна і відеотехніка, музичні центри, нові покоління діaproекторів і графопроекторів, інтерактивні дошки. Все більше шкіл обладнані сучасними комп'ютерними кабінетами. Ефективне використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчально-виховному процесі сприяє успішному вирішенню поставлених перед школою і вчителем завдань. Закладам освіти потрібно створити умови для заохочення кожного студента до активної пізнавальної діяльності, навчання сумісної праці в співробітництві, включення його в процес застосування набутих знань на практиці, чіткого осмислення, де, як і для яких цілей ці знання можуть бути застосовані.

Сучасна епоха означена загальним захопленням пошуків альтернатив традиційним школам. Педагогічні технології – надзвичайно популярне явище, але у вітчизняній педагогічній науці має декілька визначень. За визначенням ЮНЕСКО педагогічна технологія – це системний метод створення, застосування і визначення всього процесу навчання та засвоєння знань з урахуванням технічних та людських ресурсів і, що за своїми завданнями вимагає ефективних форм освіти [1]. Таким чином, педагогічна технологія включає дві групи питань – це застосування технічних засобів у навчальному процесі та його організація. Перша галузь пов'язана з реалізацією досягнень техніки в навчальних засобах, друга – з розвитком педагогічної теорії [7].

Історія педагогіки багата інноваціями в галузі методів та форм навчання. З розвитком технічної думки відбувається втілення різноманітних засобів наочності та технічних засобів в навчальний процес. Але тільки при проведенні аналізу природних якостей засобів навчання, визначенні дидактичних можливостей їх використання та функцій в процесі навчання, технічний засіб може

бути дійсно корисним для навчального процесу, знайшовши чітке місце в системі інших засобів навчання.

Під телекомунікаціями в міжнародній практиці розуміється передавання довільних повідомлень на відстань за допомогою технічних засобів (телефону, телеграфу, радіо, телебачення і т. ін.). Але кажучи про телекомунікації, частіше за все, мають на увазі не тільки передавання, але й приймання, опрацювання, зберігання повідомлень, причому, як правило, з використанням комп'ютерних засобів [8].

Виходячи з тлумачення «теле» в українській та російській мовах під телекомунікаціями будемо розуміти передавання, приймання, опрацювання, зберігання повідомлень за допомогою деяких технічних засобів, під комп'ютерними телекомунікаціями – телекомунікації, у яких таким технічним засобом є комп'ютер.

Телекомунікаційні технології вже використовуються в деяких галузях навчально-пізнавальної діяльності.

Результати дослідження показують, що пошуково-дослідницька робота надає можливість використовувати потужні інформаційні ресурси Інтернет для пошуку певних відомостей при виконанні творчих завдань з предмету. Організовуючи пошукову роботу в мережі треба пам'ятати, що в Інтернет немає ніякого централізованого каталогу ресурсів, який би міг скеровувати пошук. Використання кількох пошукових машин, знання основних типів ресурсів мережі та особливостей доступу до них, правильно надані запити є необхідною умовою для успішного проведення пошуку.

При опрацюванні навичок роботи з пошуковими системами в Інтернет під час занять інформатики доцільно напередодні спланувати сумісну роботу з викладачами-предметниками. Цим самим будуть опрацьовані не лише теми курсу інформатика стосовно пошуку інформації в Інтернет, роботи з навчальними програмами, роботи в текстовому середовищі, а й зроблений реальний внесок в розвиток та оновлення медіатеки навчальних програм.

Участь студентів у дистанційних заходах (олімпіади, конкурси, турніри тощо) надає можливість використовувати телекомунікації для контролю знань студентів з окремих предметів, виявляти та розвивати їх особисті здібності, сприяючи самоосвіті, зростанню пізнавальної активності. Використання телекомунікацій для участі в різноманітних дистанційних заходах надає можливість студентам різних, як завгодно віддалених регіонів брати участь у змаганнях, які не потребують загальних зборів в одному місці. Це поширює географію турнірів, надає можливість брати участь у олімпіадах різних міст та країн, що також надає нового стимулу для вивчення іноземних мов.

Різні за методом та формою проведення олімпіади та конкурси потребують від викладача і різних методик застосування цих дистанційних засобів в навчально-виховному процесі. Участь у дистанційних олімпіадах надає можливість зовнішнього тестування знань з окремих предметів, що сприяє самоосвіті вчителя та студента, підвищує самооцінку.

Телекомунікаційна проектна діяльність надає учасникам проекту можливість для сумісної навчально-пізнавальної, дослідницької, творчої діяльності при вирішенні загальних проблем. *Телекомунікаційний проект* – сумісна навчально-пізнавальна, дослідницька, творча або ігрова діяльність студентів-партнерів, що мають спільну проблему, мету, узгоджені методи і способи розв'язування проблеми, націлені на досягнення сумісного результату, та організована на основі комп'ютерної телекомунікації.

Міжнародні проекти представляють особливий інтерес, оскільки їх реалізація вимагає використання знань різних предметів, а також знання засобів нових інформаційних та телекомунікаційних технологій.

У всевітній мережі є велика кількість міжнародних проектів, які пов'язані з конкретними предметами університетського курсу, але всі вони потребують знань інформаційної системи загалом та вміння використовувати телекомунікаційні технології.

Більша частина телекомунікаційної проектної роботи

основана на використанні асинхронного зв'язку, а в багатьох проектах можна працювати тільки за допомогою електронної пошти. Роботу в телекомунікаційних проектах доцільно втілювати в сучасну систему занять, органічно використовуючи міжпредметні зв'язки [2; 3; 8].

Участь у телекомунікаційних відео та інтернет-конференціях надає можливість познайомитись з найсучаснішими телекомунікаційними технологіями, має велике мотиваційне та стимулююче значення в навчанні, надаючи учасникам конференції можливість спілкування, обміну своїми думками та поглядами, представлення отриманих результатів сумісної роботи.

Дистанційне навчання з використанням Інтернет надає унікальні можливості отримання нових знань у різних галузях людської діяльності безпосередньо на своєму робочому місці або вдома. Цей вид навчання стоїть поруч з іншими видами для людей, які за деяких причин не можуть отримати освіту традиційним способом. Головна перевага дистанційного навчання – можливість навчатися без відриву від основної діяльності, самостійно обирати курси (модулі навчання), самостійно планувати час для навчання (більша частина курсів побудована на асинхронному зв'язку слухача та *тьютора* – керівника курсу). Враховуючи значні вимоги до сучасної інформаційно-комп'ютерної техніки, постійного оновлення вимагає комп'ютерний парк кожного університету, загальне і навчальне ліцензійне програмне забезпечення, мережеві технології та засоби зв'язку. На все це необхідно виділяти значні кошти та матеріально-технічні ресурси, що в умовах сучасної кризи педагогічним університетам робити вкрай тяжко о подекуди їй неможливо. «Важливий аспект суперечностей впровадження інформаційних технологій – це труднощі, які пов'язані із створенням відповідної матеріально-технічної бази – наприклад, відомо, що не всі ВНЗ України мають задовільну кількість та якість обладнання для впровадження інформаційних технологій» [6, с. 15]. Таким чином, дуже важливо, щоб держава, громадянське суспільство, відповідальний бізнес та виробництво віднаходили необхідні ресурси для забезпечення якісної інформаційно-культурної та особистісно-професійної підготовки майбутніх вчителів. Від рівня такої підготовки безпосередньо залежить успішність та перспективність розвитку місцевих громад, регіонів та країни в цілому.

Список використаних джерел

1. Бидайбеков Е. И. Создание и использование образовательных электронных изданий и ресурсов / Бидайбеков Е. И., Григорьев С. Г., Гриншкун В. В. : [Электронный ресурс] / Е. И. Бидайбеков, С. Г. Григорьев, В. В. Гриншкун. – Режим доступа <http://www.kaznpu.kz/samat/oei/index.htm>.
2. Дементівська Н. П. Телекомунікаційні проекти. Стан та перспективи / Н. П. Дементівська, Н. В. Морзе // Комп'ютер в школі та сім'ї. – 1999. – № 4. – С. 12-19.
3. Корнієнко М. М. Інформаційні технології в освіті – насувна потреба нового тисячоліття / М. М. Корнієнко // зб. наук. праць Всеукр. наук-практ. конф. «Інформатика та комп'ютерно орієнтовані технології навчання» – Хмельницький, 2001. – 212 с.
4. Корнієнко М. М. Телекомунікаційні технології в освіті // зб. праць 4-ї Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми науки та освіти» – Харків, 2003. – С. 94-99.
5. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті. – К. : Шкільний світ, 2001. – 24 с.
6. Олійник А. І. Інформаційні технології як основа і засіб реалізації інноваційних процесів в сучасній освіті. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук. Спеціальність: 09.00.10 – філософія освіти / А. І. Олійник. – К., 2008. – 22 с.
7. Пехота О. М. Освітні технології / О. М. Пехота. – К. : «АСК», 2002. – 276 с.
8. Полат Е. С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Е. С. Полат. – М. : «ACADEMIA», 2011. – 272 с.

В данній статті проаналізовані особливості формування інформаційної культури майбутніх педагогів, учителів, розглядається роль телекомунікаційних технологій в процесі навчання студентів, їх вплив на когнітивні інтереси та на інформатизацію освіти; особливості застосування можливостей телекомунікаційних технологій, розвиток та напрямки подальшого використання їх в освітній діяльності.

Ключевые слова: образование, студент, информационная культура, педагогические технологии, телекоммуникационные технологии.

In the present article, peculiarities of formation of the information culture of future pedagogues and teachers are analyzed; the role of telecommunication technologies in the process of teaching students, their influence on cognitive interests and on the informatization of education is examined; peculiarities of use of educational opportunities of telecommunication technologies, development and directions of their further use in educational activities are studied. The purpose of the article is to show and reveal the importance of development and implementation of the information culture of the future pedagogues and students by means of telecommunication technologies, whose cognitive activity is the basis for the development of independence, disclosure of abilities and inclinations, creative educational and cognitive activities that act as a means to satisfy the student's spiritual

needs, his/her interests, self-expression and self-realization. The method of analysis and synthesis of accumulated knowledge and information on scientific literature and experience was used in the work. The search for ways and means of forming the cognitive activity of pupils and students is connected, on the one hand, with social processes in modern society, on the other hand, with new technical opportunities for obtaining knowledge. The rapid development of the technical and software capabilities of personal computers, the dissemination of information and communication, as well as creative technologies establish real opportunities for their use in the education system to develop the creative potential of the person in the education process and ensure the continuity of studies between various levels of educational institutions. Telecommunication technologies, as one of the modern technical means, require careful analysis of the possibility of its application in the educational process. In order to implement new forms and methods of teaching the use of telecommunication technologies, it is useful to know their modern types and capabilities, as well as pedagogical technologies that are already implemented on their basis. Results of the study. In conclusion, when organizing the educational process, it should be borne in mind that new generations of children who come to school, live in an informative, dynamic, emotionally tense environment and it is a challenge for teachers. Information technology is becoming a powerful multifunctional training tool. Thus, pupils get used to live in the information environment; it promotes the involvement of schoolchildren in information culture.

Key words: technology, information technology, training tool, information environment.

UDC: 378.34 (439)

Katalin Pally,

teacher of the Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian
College of Higher Education (Ukraine),
PhD student of the University of Debrecen (Hungary)

TRANSCARPATHIAN STUDENT MOBILITY TOWARDS HUNGARY IN THE LIGHT OF THE INTERNATIONAL PREPARATORY INSTITUTE IN BUDAPEST

Student mobility means migration within the country and crossing its borders. One of its forms is realized in the case of applicants to tertiary education coming from beyond the borders of Hungary who most frequently choose the mother country as the place of their further studies. A popular opportunity for them is to apply to the Balassi Institute's university preparatory training course (formerly called International Preparatory Institute), the aim of which is to get young people living in the successor states to catch up with the requirements in the mother country. As a central question, I will investigate the factors influencing the motivation for selecting a higher educational institution of Transcarpathian young people, as well as impacting their life career aspirations (closeness of home and Hungary). The research method applied was the focus group interview. Research findings suggest that the motivation for selecting a higher educational institution of Transcarpathian young people was mainly influenced by the peculiarities of the Ukrainian system of education, as well as the current political and economic situation.

Key words: International Preparatory Institute, student mobility, Transcarpathian students, focus group interview, studying abroad.

The learning-geographical mobility means in-country and cross-border migration. Student mobility of cross-border Hungarian students differs from the European pattern [11, p. 360-384]. Educational scholarship policy provided by the Hungarian State makes a difference. Its goal is that the cross-border Hungarian students should gain professional knowledge and should use this knowledge returning to their mother country [4, p. 10-30; 5, p. 334-336].

International Preparatory Institute (IPI) is a particular target of the Transcarpathian young people's student mobility. The IPI occupies a specific place among the Hungarian educational institutions. The aim of this paper is the introduction of the student mobility in the light of the Transcarpathian graduates of the IPI. Theoretical presentation of the student mobility is the first part of the paper. Secondly, we deal with the student mobility of cross-border Hungarians. Thirdly, we continue the introduction of the operation of the IPI as an essential target institution of Transcarpathians' student mobility. The latter part will be confirmed by a qualitative empirical research with the assistance of a focus group interview. Two groups were formed from the former and current students of the examined institution. The first group included those who returned to the homeland and the second group included those who remained in the mother country. I would like to examine the period from the transition until now.

Problem formulation

1. Why did the current and previous students choose the IPI after graduation?
2. What was the primary motivating factor?
3. Does the proximity of Hungary influence the Transcarpathian students' career inspirations?
4. How did the difference between the educational systems affect the student mobility?
5. What was the life of students in the IPI like?

The topicality of the research confirmed the fact that the given population and institution has never been examined, so this is a unique piece of research.

Analysis of recent research and publications. To learn the

characteristics of the Transcarpathian student migration, we have to reveal the theoretical framework of the student mobility.

Student mobility is one of the most populated segments of the migration. This term appears as student mobility, foreign study, study abroad, international mobile student or high education student in the international literature [8].

Learning-geographical mobility can mean in-country and cross-border migration. After the establishment of the first European universities, the peregrination has already started [3]. Learning mobility has been providing opportunities for ambitious, outstanding students for centuries. Therefore, they can gain the necessary knowledge and degree in a country with a more developed educational system [7, p. 267-281]. Student mobility can be categorized according to several aspects. We distinguish export or import mobility regarding the direction of travel. We can identify full time or part time education regarding the length of studying period [1, p. 44-54].

Several researchers in Europe, almost all around the world dealt with the student mobility. The research on learning mobility dates back to the analysis of the movement of the highly-qualified in 1960's. These researches dealt with the brain-drain of the most qualified and learned persons by some countries. Developing countries joined the brain-draining process; qualified Europeans were recruited mainly from Anglo-Saxon Countries to the USA. Research results prove that international students planning great careers stay permanently or in several cases they stay for good in the host country [12, p. 73-93].

Cross-border mobility of the Transcarpathian students

Due to the geographical position, the economic situation of the Transcarpathian region and the fact that it belonged to several country's territories the travel need and necessity was always high [6].

Learning mobility towards Hungary has strengthened among the Transcarpathian students because of the Ukrainian political and economic situation. Further education in the mother country is not a new phenomenon. After the transition, since 1989 studying in Hungarian higher educational institutions made possible. This opportunity has become possible within an institutional framework [10, p. 139-155].

Наукове видання

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
СЕРІЯ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ»**

Збірник наукових праць

№ 2 (6) ' 2017

Заснований у 2015 р. Виходить двічі на рік.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія: КВ №22663-12563ПР від 15.03.2017 р.

Технічний секретар Мороз І.Ф.

Підписано до друку 20.11.2017 р. Формат 60*84/8.
Умовн. друк. арк.29,8. Зам. №39. Тираж 150 примірників

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет, вул. Ужгородська, 26,
м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600,
тел./факс: (03131) 3-13-43, 2-11-09. E-mail: rvc@mail.msu.edu.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів та
розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4916 від 16.06.2015 р.